

RAPORTUL DINTRE AUTORITĂȚILE ADMINISTRAȚIEI PUBLICHE CENTRALE ȘI ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE: SITUAȚIA ÎN REPUBLICA MOLDOVA ȘI PRACTICA STATELOR EUROPENE

Chiril ȘEVȚOV,

Facultatea Drept

CZU: 354:352(4+478)

ksevcov88@gmail.com

Importanța raportului dintre autoritățile APC și APL se datorează faptului că evoluția procesului de descentralizare și a dezvoltării autonomiei locale în Republica Moldova este una dintre sarcinile primordiale despre care se vorbește la toate nivelele administrației statale. Rezolvarea acestei sarcini depinde în mod direct de eficiența și productivitatea relațiilor dintre administrația publică centrală și administrația publică locală. În contextul inițierii și următoarei implementări a reformei administrativ-teritoriale, legiuitorul ar trebui să apeleze la modelele europene privind interacțiunea dintre nivelele administrației publice.

Din perspectiva relațiilor dintre APC și APL există state descentralizate, centralizate și mixte. În virtutea practicii statelor europene, cunoaștem diferite modele de relații dintre diferite autorități: modelul agențiilor, modelul autonomiei relative și modelul bazat pe interacțiune [1, p.439].

Indiferent de modelul aplicat, actele normative internaționale determină, tangențial, specificul și caracteristicile raporturilor de drept administrativ dintre diferite nivele ale administrației publice. Printre actele juridice care reprezintă nivelul internațional de reglementare juridică putem evidenția: Declarația universală a drepturilor omului, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, Convenția-cadru europeană asupra cooperării transfrontaliere a colectivităților sau autorităților teritoriale, Carta albă a guvernării europene, Carta europeană a autonomiei locale [2].

În cazul Republicii Moldova, Constituția consacră în art.109 că administrația publică se bazează pe principiul autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, consultării cetățenilor în problemele locale etc. Autoritățile publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară, au dreptul la inițiativă în tot ceea ce privește administrarea treburilor publice locale. Totodată, intervin două dispoziții: art.34 din Codul administrativ consacră că autoritățile publice au obligația să colaboreze în vederea realizării competențelor, iar art.5 din Legea 435 din 2006 privind descentralizarea administrativă prevede că autoritățile publice locale și cele centrale pot coopera, în condițiile legii. În realitate RM se confruntă cu un șir de probleme în acest domeniu: existența unei tutele excesive a APC asupra APL, în special în ceea ce privește gestionarea financiară, presiunea asupra APL bazată pe un număr exagerat de rapoarte etc. [3].

Astfel, Congresul Autorităților locale și regionale din Europa a emis diverse Rapoarte de monitorizare privind Republica Moldova, indicând necesitatea de a întreprin-

de mai multe acțiuni în sensul democrației locale [4]. Realizarea reformelor în domeniu au fost facilitate, în special, de aceste rapoarte și recomandări. Cu un șir de recomandări vin și reprezentanții Congresului autorităților locale din Moldova (CALM). Experții CALM au propus în 2018 implementarea modelului DACIA: descentralizare administrativă, cooperare intercomunală, amalgamare.

Practica României: raporturile dintre autoritățile administrației publice locale exclud subordonarea administrativă, iar controlul actelor în instanțe judecătorești speciale vizează numai legalitatea, nu și oportunitatea acestora [5].

Practica Germaniei: în Germania funcționează un sistem dezvoltat de cooperare între colectivitățile locale. În edificarea relațiilor dintre administrația publică centrală și administrația publică locală în Germania nu există reglementări unice [5].

Practica Franței: modelul francez este o simbioză dintre centralizare și descentralizare, dintre controlul de stat și autonomia locală. Statul nu are funcția de judecător, capabil să pedepsească puterea locală pentru nesupunere, el devenind partener, care colaborează cu administrația publică locală pornind de la principiul legalității și controlului limitat [5].

Practica Spaniei: datorită unui regim juridic diversificat, diferit și flexibil s-a recunoscut „de jure” și în mod oficial autonomia tradițională a unor regiuni precum Catalonia, Țara Bascilor și Galiția [5].

Fiecare stat își construiește și dezvoltă propriul model de interacțiune dintre administrația publică centrală și locală, pornind de la tradițiile istorice, necesitățile populației, capacitatea de a dezvolta autoadministrarea locală, unde statul devine partener și creează condiții pentru dezvoltarea acesteia. Dat fiind faptul că reglementările juridice au stabilit parcursul strategic de implementare a reformelor din sistem, propunem spre analizare următoarele condiții, care ar asigura buna organizare a conducerii statale din perspectiva raportului dintre autoritățile de diferite niveluri: asigurarea unui dialog permanent al autorităților centrale cu CALM; elaborarea cadrului normativ care ar permite crearea subdiviziunilor poliției locale în unitățile administrativ-teritoriale; eliminarea cazurilor de imixtiune a autorităților centrale în activitatea comunităților; instituirea unor mecanisme de formare și dezvoltare a competențelor profesionale a funcționarilor publici pentru asigurarea unui management efectiv; consultarea practicii statelor europene în vederea implementării și promovării unor mecanisme, modele și bune practici, argumentate științific etc.

Referințe:

1. ЗОТОВ, В. *Местное самоуправление*, Энциклопедия, 2010.
2. FOTESCU, V. Reglementarea raporturilor de drept administrativ dintre administrația publică centrală și administrația publică locală în legislația internațională. În: *Materialele conferinței „Contribuția tinerilor cercetători la dezvoltarea administrației publice”*, USM, 2022.
3. FOTESCU, V. Abordări teoretice privind raporturile dintre autoritățile administrației publice centrale și autoritățile administrației publice locale. În: *Legea și viața*, nr.2(338) din 2020.

4. *Report on the situation of local democracy in the Republic of Moldova – Monitoring Committee CG34(2018) 09/28 March 2018*, <https://rm.coe.int/local-democracy-in-the-republic-of-moldova-monitoring-committee-rappor/16807931de>
5. FOTESCU, V. Practici ale țărilor europene privind relațiile dintre autoritățile administrației publice centrale și administrația publică locală. Forme de interacțiune. În: *Conferința „Realități și perspective ale învățământului juridic național”*, Chișinău, 2019.

Recomandat

Tatiana IGNATIUC, magistru, asist.univ.